

Publiceret på KUNSTEN.NU d. 03. marts 2014.

<http://www.kunsten.nu/artikler/artikel.php?torben+sangild+vidvinkel+liveart+kunst+for+boern>

Marcio Carvalho fik provokeret en garvet anmelder. Hvordan kunne det ske? (courtesy Marcio Carvalho)

"Han er Hitler" – om grænseoverskridende børnekunst

3. mar. 2014 [Klumme] Her beskrives en performance for børn, der måske slet ikke skulle have været vist for børn. I hvert fald stod klummeskribenten tilbage med en følelse af, at noget var gået for vidt. Men hvor går grænsen for, hvad man kan vise børn i kunstens navn?

Af Torben Sangild

Det er meget sjældent at jeg bliver stødt af kunst. Altså provokeret i den forstand, at jeg er efterladt med en fornemmelse af, at mine grænser er blevet overskredet på en ubehagelig måde. Men det oplevede jeg for nylig i en performance af Marcio Carvalho på Live Art for børn i Nikolaj Kunsthal 9. februar.

Min tidligere klumme om provokation blev af nogle misforstået som et forsøg på at afskrive provokation som sådan, mens det snarere handlede om, at provokationen ikke har samme centrale status i samtidskunsten, som nogle vil gøre den til.

Præcision i provokation

Min spidsformulering: "Provokation sælger billetter, og man kan hurtigt erklære provokationen for død og ligegyldig" betyder ikke, at provokationen så altid er død og ligegyldig, men snarere, at man hurtigt ville kunne afskrive den, og at der da også jævnligt er nogle der gør det – måske netop lidt for hurtigt.

Provokationen som bevidst virkemiddel kan godt have sin berettigelse – især når man taler magten imod, når kunsten underlægges censur osv. Men provokationen er naturligvis ikke et fripas, der automatisk gør værkerne gode og provokationen berettiget. Der skal være en præcision, en prægnans og en relevans også i den slags værker. Og en del af præcisionen handler om at være bevidst om, hvilken situation, man taler ind i, og hvem det er, man taler til.

Når jeg blev provokeret – eller måske snarere stødt – over Marcio Carvalhos performance *False Memories*, var det fordi hans primære publikum var børn. Det var hele præmissen for festivalen, og det var han udmærket klar over. At han tilsyneladende var ligeglad, viste sig både ved, at han aldrig rigtig henvendte sig til børnene og at hans performance indebar en del tale på engelsk, som børnene ikke forstod et pløk af.

Det var i sig selv irritationsmomenter, og de påvirkede måske også min oplevelse af, at han gik over stregen. Men nu til selve hans performance:

Lemlæstelse af dukker og spørgsmål om krig

Det begyndte med at han tog polaroidbilleder, talte om erindring og fløjtede melodien til *My Favorite Things*. Han viste en video, hvor hans spæde, måbende datter udsættes for et reklamekritisk forbrugerprogram. Det var i sig selv et sjovt lille værk – for voksne altså.

Så legede han uengageret med det legetøj, han havde lagt frem, mens der blev spillet amerikanske legetøjsreklamer på generende høj volumen.

Han bed hovedet af sine Barbiedukker, tog et plaster for det ene øje og blev i stigende grad dæmonisk.

Han fortalte om fotografiets betydning for erindringen og viste et scaningsbillede af sin datter som foster.

Børnene begyndte at kede sig. Han fik deres interesse igen ved at få dem til skrigende at slæbe ham over på et kryds på gulvet.

Så skulle der svares på svære spørgsmål, formuleret med talebobler på grammatisk ukorrekt engelsk.

Det begyndte med gode spørgsmål som "Er julemanden udødelig?" og "Ved Mickey Mouse, at han er med i en tegneserie?".

Så blev spørgsmålene mere prekære: "Hvorfor har Barbie ingen pubeshår?". "Er muslimer og Taliban dårlige mennesker?" "Ja", råbte en dreng, "nej", sagde en voksen, "de er helt normale og ligesom os andre". "Hvad bliver der af børn, når de dør i krig?" Jeg mærkede en følelse af uro, som kun blev stærkere i det følgende.

Racistisk computerspil

For nu 'spillede' han et langstrakt og voldsomt 'computerspil', hvor han rullede rundt på gulvet og som en anden action man dræbte først almindelige mennesker, søde dyr og eventyrfigurer så blodet sprøjtede – sidenhen i stigende grad muslimsk udseende personer og til sidst Osama Bin Laden.

Mindst én af de mindste børn (4-5 år) begyndte at græde og udvandre, og selv om min datter ikke var iblandt dem, blev jeg stødt på børnenes vegne. Jeg havde det som om, der blev begået en synd eller et overgreb – måske en irrationel følelse, men den var der, og den var knugende.

Der er flere spørgsmål at stille her:

Var min følelse rimelig i den forstand, at han overskred en særlig grænse for, hvad børn skal præsenteres for?

Hvor går grænsen for, hvad man kan kaste i hovedet på mindre børn?

Meget synes at afhænge af, om det gik hen over hovedet på børnene eller om de fornemmede det. De fleste sad bare og så forbløffede og desorienterede til.

En 7-årig pige gik bagefter hen for at sætte Barbiedukkernes hoveder på plads. En af de ældste drenge (9 år) mente, at Carvalho spillede Hitler, "for han skyder alle de sorte". Men nogle blev altså forskrækkede.

Hvem sagde sarte?

Politikens udsendte fotograf mente, at pointen måske netop kunne være, at de voksne bliver mere chokerede end børnene; at børn er vant til voldelige computerspil og derfor ikke bliver chokerede. Det kan jeg godt se.

Men jeg har en mistanke om, at denne performance var lavet til voksne, men blot handler om børn og at kunstneren derfor ureflekteret sneg sig til at benytte den i denne sammenhæng, hvilket er at tage børnene som gidsel. I hvert fald var det dét, jeg oplevede.

Børn er ikke sarte væsener, der ikke kan tåle provokation. Provokation kan også være et virkemiddel i forhold til børn. Og jeg tror bestemt ikke, at nogen er blevet traumatiseret af denne performance. Min reaktion skyldes primært, at børnene her nærmest blev tromlet. Provokationen var brutal og upræcis snarere end elegant og rammende.

Fakta:

Marcio Carvalho (P) er billedkunstner og uafhængig kurator. Han arbejder med installation, fotografi, video og performance. Han er grundlægger og kunstnerisk leder af kunstnerresidensen Hotel25 i Berlin og har initieret "The Powers of Art", det første internationale TV show, der er dedikeret til krydsfeltet mellem performativ kunst og paranormal aktivitet.

Marcio Carvalho under sin performance *False Memories* under *Liveart for børn*. (courtesy Marcio Carvalho)

Type: Festival

Titel: *Liveart for Børn*

Medvirkende:
Marcio Carvalho

Start: 06/02/2014

Slut: 16/02/2014

Sted:
Nikolaj Kunsthal
Nikolaj Plads 10
1067 København K
3318 1780

Tirsdag - søndag 12 - 17

Torsdag 12 - 21

Mandag lukket

www.nikolajkunsthal.dk